

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

I. ÚS 613/2014-9

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 28. októbra 2014 predbežne prerokoval sťažnosť N. D., zastúpenej advokátom JUDr. Michalom Mudrákom, Heydukova 12 – 14, Bratislava, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Žilina v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 142/2012 a takto

r o z h o d o l :

Sťažnosť N. D. o d m i e t a ako neprípustnú.

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavnému súdu Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) bola 17. septembra 2014 doručená sťažnosť N. D. (ďalej len „sťažovateľka“), vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie jej záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd

(ďalej len „dohovor“) postupom Okresného súdu Žilina (ďalej len „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 8 C 142/2012.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že 9. júla 2012 podala na okresnom súde „žalobu o zrušenie a vyporiadanie podielového spoluvlastníctva k nehnuteľnostiam. Spolu so žalobou sťažovateľka doručila súdu aj žiadosť o oslobodenie od súdnych poplatkov. Porušovateľ odpovedal výzvou na vyplnenie tlačiva pre dokladovanie pomerov účastníkov konania. Uvedené tlačivo sťažovateľka vyplnila a zaslala ho porušovateľovi elektronickou cestou - portálom e-žaloby.sk. Porušovateľ uznesením zo dňa 24. 10. 2012, doručeným právnenému zástupcovi sťažovateľa dňa 31. 10. 2012, oslobodenie nepriznal, pričom z odôvodnenia bolo zrejmé, že porušovateľ vôbec neprihliadol na uvedené tlačivo, ktoré mu bolo zákonným spôsobom doručené. Sťažovateľka podala voči tomuto uzneseniu odvolanie (podané na pošte dňa 14. 11. 2012). Nakoľko sa dlhú dobu vo veci nič nedialo, listami zo dňa 09. 07. 2014 sťažovateľka požiadala porušovateľa a Krajský súd v Žiline o konanie vo veci. Dňa 31. 07. 2014 bol právnenému zástupcovi sťažovateľky doručený list Krajského súdu v Žiline, ktorým porušovateľke oznámil, že odvolanie zatiaľ zo strany porušovateľa nebolo tomuto súdu postúpené. ...

Na základe týchto skutočností sťažovateľka prostredníctvom svojho právneho zástupcu podala predsedovi porušovateľa sťažnosť pre zbytočné prieťahy v konaní. Odpoveď na sťažnosť do dnešného dňa nebola sťažovateľke doručená. ...

Porušovateľ od októbra 2012 nevykonal žiaden úkon. o ktorom by bola sťažovateľka informovaná. ...

... oslobodenia od súdnych poplatkov je otázka, ktorej nevyriešenie (nerozhodnutie odvolacieho súdu) bráni ďalšiemu postupu v konaní o veci samej. Dokiaľ sa právoplatne nerozhodlo o oslobodení, v zmysle judikatúry slovenských súdov súd nemôže vyzvať účastníka na zaplatenie súdneho poplatku. Kým nie je poplatková povinnosť vyriešená, súd v konaní pokračovať ďalej nebude. Ale aj keby súd mohol v konaní pokračovať, v tomto konkrétnom konaní súd nevykonal žiaden úkon a to ako vo veci odvolania (nepredložil spis odvolaciemu súdu), tak ani vo veci samej (napr. nedoručil žalobu žalovaným).

Porušovateľ 1 rok a 10 mesiacov nevykonal žiaden úkon. Porušovateľovi v tom nebránila žiadna zákonná prekážka, nejde o zložitú vec a tiež účastníci konania svojim správaním nedali dôvod na tak dlhé prietahy.

Vzhľadom na vyššie uvedené sťažovateľka má za to, že porušovateľ sa dopustil porušenia jeho práva na konanie bez zbytočných prietahov tým, že od novembra 2012 nevykonal žiaden úkon. Čo v súčasnosti predstavuje celkovú dobu zbytočných prietahov 1 rok a 10 mesiacov.“

Sťažovateľka ústavnému súdu navrhla, aby o jej sťažnosti takto rozhodol:

„Konaním Okresného súdu Žilina v konaní 8 C/142/2012 bolo porušené základné právo sťažovateľky podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky - právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov, a čl. 6. ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd - práva na spravodlivé a verejné prejednanie veci v primeranej lehote nezávislým a nestranným súdom.

Okresnému súdu Žilina sa v konaní 8 C/142/2012 prikazuje konať ďalej bez zbytočných prietahov.

Ústavný súd priznáva sťažovateľke primerané zadosťučinenie 3.000 €.

Ústavný súd priznáva sťažovateľke náhradu trov právneho zastúpenia vo výške 340,90 k rukám jej právneho zástupcu.“

Sťažovateľka svoju sťažnosť doplnila podaním doručeným ústavnému súdu 3. októbra 2014, v ktorom oznámila, že po podaní sťažnosti ústavnému súdu jej bol predsedom okresného súdu doručený list sp. zn. 1 Sprs 304/2014 zo 16. septembra 2014, ktorým bola vybavená jej sťažnosť na prietahy doručená okresnému súdu 5. augusta 2014, a k svojmu podaniu pripojila list predsedu okresného súdu.

II.

Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú

Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Ústavný súd podľa § 25 ods. 1 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) každý návrh predbežne prerokuje na neverejnom zasadnutí bez prítomnosti navrhovateľa, ak tento zákon neustanovuje inak. Pri predbežnom prerokovaní každého návrhu ústavný súd skúma, či dôvody uvedené v § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde nebránia jeho prijatiu na ďalšie konanie. Podľa tohto ustanovenia návrhy vo veciach, na prerokovanie ktorých nemá ústavný súd právomoc, návrhy, ktoré nemajú zákonom predpísané náležitosti, neprípustné návrhy alebo návrhy podané niekým zjavne neoprávneným, ako aj návrhy podané oneskorene môže ústavný súd na predbežnom prerokovaní odmietnuť uznesením bez ústneho pojednávania. Ústavný súd môže odmietnuť aj návrh, ktorý je zjavne neopodstatnený.

Podľa § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť podľa čl. 127 ústavy nie je prípustná, ak sťažovateľ nevyčerpal opravné prostriedky alebo iné právne prostriedky, ktoré mu zákon na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je sťažovateľ oprávnený podľa osobitných predpisov. Podľa odseku 2 citovanej právnej normy ústavný súd neodmietne prijatie sťažnosti, aj keď sa nesplnila podmienka podľa odseku 1, ak sťažovateľ preukáže, že túto podmienku nesplnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Ústavný súd už viackrát rozhodol (m. m. I. ÚS 21/99, IV. ÚS 153/03, I. ÚS 33/05), že účelom práva účastníka konania pred všeobecným súdom podať sťažnosť na prietahy v konaní je poskytnutie príležitosti tomuto súdu, aby sám odstránil protiprávny stav zapríčinený porušením základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov. Ústavný súd preto o sťažnosti, ktorou je namietané porušenie základného práva podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru, koná iba za predpokladu, ak sťažovateľ preukáže, že využil označené právne prostriedky, ktoré má podľa zákona č. 757/2004 Z. z.

o súdoch a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o súdoch“), alebo ak sa preukáže, že sťažovateľ túto podmienku nespĺnil z dôvodov hodných osobitného zreteľa.

Podľa názoru ústavného súdu sa podanie sťažnosti na prietahy v konaní v zmysle § 62 a nasl. zákona o súdoch zásadne považuje za účinný prostriedok ochrany takých základných práv, ktoré súvisia so základným právom na súdnu ochranu, ako aj so základným právom na konanie bez zbytočných prietahov (napr. IV. ÚS 153/03, IV. ÚS 278/04). Účinnosť takého právneho prostriedku ochrany pred zbytočnými prietahmi v súdnom konaní potvrdzuje aj znenie zákona č. 385/2000 Z. z. o sudcoch a prísediacich a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o sudcoch“), ktorý vo viacerých ustanoveniach zdôrazňuje povinnosť sudcu konať bez zbytočných prietahov a ustanovuje za také prietahy aj disciplinárnu zodpovednosť [§ 2 ods. 2, § 30 ods. 4, § 52 ods. 1, § 116 ods. 1 písm. b) a § 118 ods. 1 zákona o sudcoch]. Podobne aj zákon o súdoch v § 64 ods. 1 ustanovuje, že *„Účelom vybavovania sťažnosti je zistiť, či v danej veci boli spôsobené prietahy v konaní...“*. V zmysle prvej vety druhého odseku citovaného zákonného ustanovenia *„Orgán, ktorý vybavuje sťažnosť, je povinný na účel zistenia stavu veci prešetriť všetky skutočnosti“*. V súvislosti s tým ústavný súd poznamenáva, že vyčerpanie opravných prostriedkov alebo iných právnych prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho základných práv a slobôd účinne poskytuje a na ktorých použitie je oprávnený podľa osobitných predpisov, je jedným z atribútov prípustnosti sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy, a teda podmienkou konania vo veci individuálnej ochrany základných práv a slobôd pred ústavným súdom.

Špecifickosť sťažnosti podľa čl. 127 ods. 1 ústavy teda spočíva okrem iného aj v tom, že k jej podaniu môže zásadne dôjsť až subsidiárne. Zmysel a účel zásady subsidiarity vyplýva aj z toho, že ochrana ústavnosti nie je a ani z povahy veci nemôže byť iba úlohou ústavného súdu, ale je takisto úlohou všetkých orgánov verejnej moci, v tom rámci predovšetkým všeobecného súdnictva. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti inštitucionálny mechanizmus, ktorý nastupuje až v prípade zlyhania všetkých ostatných do úvahy prichádzajúcich orgánov verejnej moci.

Z obsahu sťažnosti, doplnenia sťažnosti a jej príloh vyplýva, že sťažovateľka podala sťažnosť na prieťahy v konaní postupom okresného súdu v označenom konaní Krajskému súdu v Žiline (ďalej len „krajský súd“), ktorú krajský súd vybavil listom z 23. júla 2014 tak, že sťažnosť postúpil na vybavenie predsedovi okresného súdu. Sťažovateľka zároveň podala samostatnú sťažnosť na prieťahy v konaní vedenom okresným súdom pod sp. zn. 8 C 142/2012 predsedovi okresného súdu listom z 1. augusta 2014.

Sťažovateľka v sťažnosti uviedla, že do podania sťažnosti z 12. septembra 2014 ústavnému súdu (doručenej 17. septembra 2014) jej nebola okresným súdom doručená žiadna odpoveď na ňou podané sťažnosti na prieťahy v konaní.

Sťažovateľka v doplnení sťažnosti doručenom ústavnému súdu 3. októbra 2014 uviedla, že listom predsedu okresného súdu sp. zn. 1 Sprs 304/2014 zo 16. septembra 2014 bola vybavená jej sťažnosť na prieťahy v namietanom konaní. Predseda okresného súdu sťažnosť sťažovateľky vyhodnotil ako dôvodnú a uviedol:

„Po prešetrení všetkých skutočností konštatujem, že sťažnosť je dôvodná, nakoľko vo veci sa nekonalo v zmysle § 6 O. s. p., za čo budú vyvozené dôsledky.

Zákonný sudca vo veci po podaní sťažnosti uznesením zo dňa 03. 09. 2012 rozhodol o odvolaní podanom dňa 16. 11. 2012. Týmto považujem účel sťažnosti za dosiahnutý.

Ospravedlňujem sa v mene Okresného súdu Žilina za zdržanie pri vybavovaní Vašej sťažnosti. Zdržanie bolo spôsobené nadmernou pracovnou zaťaženosťou k potrebou zabezpečenia spisu k vybaveniu Vašej sťažnosti.“

Vzhľadom na uvedené ústavný súd konštatuje, že od podania sťažnosti na prieťahy v súdnom konaní (sťažnosť bola doručená okresnému súdu 5. augusta 2014) do doručenia sťažnosti ústavnému súdu 17. septembra 2014 uplynul len krátky čas na zjednanie nápravy. Uvedené potvrdzuje aj skutočnosť, že sťažnosť sťažovateľky na prieťahy v konaní bola vybavená listom predsedu okresného súdu zo 16. septembra 2014 a súčasne bola predsedom okresného súdu zjednaná aj náprava vo veci sťažovateľky tak, že zákonný sudca uznesením z 3. septembra 2012 rozhodol o odvolaní sťažovateľky proti uzneseniu o nepriznaní

oslobodenia od súdnych poplatkov podanom 16. novembra 2012. Ústavný súd preto posúdil podanie sťažnosti na priet'ahy podľa zákona o súdoch zo strany sťažovateľky iba ako formálny úkon, ktorému nemožno pripísať účinky, ktoré by inak takáto sťažnosť mohla mať, ak by predseda okresného súdu dostal primeranú (rozumnú) lehotu na uskutočnenie opatrení proti zbytočným priet'ahom (podobne II. ÚS 376/06, IV. ÚS 48/06, II. ÚS 390/06).

V nadväznosti na to ústavný súd dodáva, že „povinnosť vyčerpania dostupných a účinných prostriedkov ochrany základných práv a slobôd, porušenie ktorých sťažovateľka pred ústavným súdom namieta, tiež vyžaduje, aby sťažovateľka konala v súlade s pravidlami, ktoré s uplatnením daného prostriedku súvisia. Nekonanie týmto spôsobom alebo chyba pri vyžadovanom postupe má za následok nesplnenie sťažovateľovej povinnosti vyčerpať dostupný prostriedok ochrany svojich práv.“ (III. ÚS 44/03).

Na základe týchto zistení ústavný súd dospel k záveru, že v zmysle § 53 ods. 1 zákona o ústavnom súde sťažnosť nie je prípustná, a preto ju odmietol podľa § 25 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

Ústavný súd v závere pripomína, že toto rozhodnutie nezakladá prekážku veci rozhodnutej v zmysle § 24 písm. a) zákona o ústavnom súde, a preto nebráni tomu, aby po splnení všetkých zákonom predpísaných náležitostí sťažovateľka v tejto veci v prípade zotrvania na stanovisku, že postupom okresného súdu dochádza k zbytočným priet'ahom, predložila ústavnému súdu novú sťažnosť.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 28. októbra 2014